

15. TOMASZ Z AKWINU I OJCOWIE GRECCY

W dniach **26-27 I 2018 r.** Aquinas Center for Theological Renewal działający przy Ave Maria University (Ave Maria, Florida, USA) oraz Thomistic Institute of the Pontifical Faculty of the Immaculate Conception (Washington, USA) organizują konferencję pod przewodnim tematem: **Tomasz z Akwinu i Ojcowie greccy** (*Thomas Aquinas and the Greek Fathers*). Udział w konferencji zapowiedziało wielu znanych naukowców, m.in.: Khaled Anatolios (University of Notre Dame), Joseph Wawrykow (University of Notre Dame), czy też Marcus Plested (Marquette University). Organizatorzy dość szeroko traktują wyżej wymieniony temat i będą uwzględniać w programie różne zagadnienia, jak np. zależności Tomasza z Akwinu od konkretnego greckiego Ojca Kościoła, tematy teologiczne greckiej patrystyki w nauczaniu Tomasza z Akwinu, własne badania Akwinaty nad greckimi Ojcami Kościoła, XX-wieczna i współczesna debata w teologii historycznej dotycząca zasad odnoszących się do scholastyki i ich zrewitalizowania, a także kwestie metodologii teologicznej dotyczące greckiej patrystyki i tomizmu.

Więcej informacji na ten temat można uzyskać na stronie internetowej: <https://www.aveconferences.com/aquinas-greekfathers>.

16. XLVI SPOTKANIE BADACZY STAROŻYTNEGO CHRZEŚCIJAŃSTWA

W dniach **10-12 V 2018 r.** Instytut Patrystyczny „Augustinianum” (Istituto Patristico „Augustinianum”) organizuje XLVI Spotkanie Badaczy Antyku Chrześcijańskiego pod przewodnim tematem: **Czas Boży, czas ludzki** (*Tempo di Dio, tempo dell'uomo*). „Quid est ergo tempus? Si nemo ex me quaerat, scio; si quaerenti explicare velim, nescio”. Słynne wyrażenie Augustyna (*Confessiones* XI 14, 17) wskazuje na duże trudności w określaniu czasu, który już od starożytności był przedmiotem intensywnych dociekań mitycznych i filozoficznych. Grecka refleksja filozoficzna zaproponowała różne perspektywy pojmowania temporalności; szczególne znaczenie miała koncepcja platońska, która widziała w czasie osłabiony obraz wieczności, która została uznana za nieruchomą, a zatem lepszą (Plato, *Timaios* 37d). Biblia zaś ma zasadniczo liniową wizję czasu, którą ujmowany jest nawet sam Bóg. Fakt, że w oczach Wszechmogącego „jeden dzień jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat jak jeden dzień” (Ps. 90, 4 i 2P 3, 8) wskazuje, że nie zna On granic czasowych, tych, którym podlega życie każdego człowieka: czas Boży jawi się więc bardziej ilościowo niż jakościowo, w porównaniu z czasem ludzkim. Pierwsi chrześcijanie próbowali dokonać syntezy między tymi dwiema koncepcjami, ale nie obywało się to bezproblemowo. Jeśli apologeta przypisywali czasowość Bogu w związku z rodzeniem Logosu, to z kolei Orygenes ostro to krytykował, proponując w zamian wieczne zrodzenie (*De principiis* 2, 4). W każdym razie idea wieczności rozumiana jako absolutna ponadczasowość, która w końcu wydaje się przeważać nad bardziej prostą i intuicyjną ideą nieograniczonej czasowości, musi brać pod uwagę biblijne dane na temat zaangażowania Boga w sprawy ludzkie, w których interweniuje On albo za pośrednictwem zbawczych aktów indywidualnych, albo bardziej w spektakularny sposób – przez wcielenie Logosu. Te boskie interwencje wywołują dynamizm historii, która często jest wyrażana przez autorów chrześcijańskich poprzez periodyzację. Pisarze wczesnochrześcijańscy przystępnie podjęli w ten sposób próbę strukturyzacji biegu historii w formie, która pokazuje w niej ekonomię zbawienia. W ramach tak wytyczonych ram koncepcyjnych można znaleźć patrystyczną wizję, która jest bardziej bezpośrednio związana z ludzką koncepcją czasu. Ta optyka patrystyczna obejmuje w swym zakresie wieczność oznaczającą przejście życia od narodzin do śmierci, a jednocześnie zwraca uwagę na te

modele myślenia, które łączą koncepcje kultury grecko-rzymskiej z biblijnymi. Przyczynki naukowe (15 lub 25 minutowe), które będą podejmować tego rodzaju tematykę w zakresie I-VIII wieku (z perspektywy teologicznej, filozoficznej, egzegetycznej, historiograficznej, ikonograficznej i liturgicznej) można zgłaszać wraz z krótkim streszczeniem i CV do 30 XI 2017 r. na następujący adres: Segreteria Incontri Augustinianum, Via Paolo VI, 25 – 00193 Roma / Italia - Fax +39.06.68006298; e-mail: incontri@patristicum.org. Komitet Naukowy oceni poszczególne referaty i poinformuje zainteresowanych o przebiegu kwalifikacji.

17. INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA W REGENSBURGU

W dniach **4-7 VII 2018 r.** prof. Harald Buchinger – kierownik Katedry Studiów Liturgicznych Uniwersytetu w Regensburgu we współpracy z grupą badawczą „Metropolität in der Vormoderne”, działającą także w ramach wspomnianego uniwersytetu, organizuje interdyscyplinarną konferencję naukową na temat: ***W kierunku prehistorii bizantyńskiego roku liturgicznego: homilie i liturgie świąteczne w późnoantycznym Konstantynopolu*** (*Towards the Prehistory of the Byzantine Liturgical Year: Festal Homilies and Festal Liturgies in Late Antique Constantinople*).

Choć bizantyński ryt należy do jednej z najważniejszych tradycji liturgicznych, to jego początki są bardzo niejasne. Źródła liturgiczne, w ścisłym tego słowa znaczeniu, którymi posługiwano się w kulcie, pojawiają się dopiero w średniowieczu. Tak więc rekonstrukcja ich pierwotnej formy opiera się głównie na wskazówkach z literatury patrystycznej. Homilie świąteczne są podstawowym źródłem tego, co można nazwać „prehistorią” bizantyńskiego roku liturgicznego. Ich badanie jest jednak skomplikowane przez to, że niemal wszystkie korpusy homiletyczne późnoantycznego Konstantynopola (pomijając Grzegorza z Nazjanzu) stwarzają poważne problemy dotyczące tożsamości literackiej i historycznej. Konieczne więc wydaje się podjęcie szczegółowych badań przed dokonaniem syntezy.

Konferencja ta, w zamiarze organizatorów, ma więc skoncentrować różne spojrzenia patrologów, liturgistów i bizantynistów na rozwój bizantyńskiego roku liturgicznego w świetle późnoantycznych homilii i tym samym zachęcić do interdyscyplinarnego dialogu. Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod wskazanym adresem: https://www.aiep-iaps.org/sites/all/files/pdf/Regensburg_2018_CFP.pdf

18. XIV MIĘDZYNARODOWE KOŁOKWIUM O GRZEGORZU Z NYSSY

W dniu **4-7 IX 2018 r.** w Kolegium Bernardynów (Collège des Bernardins) w Paryżu odbędzie XIV Międzynarodowa Konferencja poświęcona Grzegorzowi z Nyssy pod przewodnim tytułem ***Homilie o Modlitwie Pańskiej i ich bizantyńska recepcja***. Jak zazwyczaj bywało w dotychczasowych tego rodzaju konferencjach o Grzegorzcu, każdej homilii będzie poświęcony oddzielny wykład z komentarzem.

Tym razem proponowane są następujące tematy: sztuka i umiejętności kaznodziej-skie Grzegorza; świat kaznodziei: społeczne i moralne aspekty jego homilii; egzegeza Modlitwy Pańskiej w odniesieniu do pozostałych dzieł Grzegorza oraz innych autorów patrystycznych; perspektywa Królestwa (eschatologia i współczesny świat); biblijne figury w homiliach; choroba, zdrowie i uzdrowienie ciała i duszy; modlitwa w homiliach: w porównaniu z innymi dziełami Grzegorza i w porównaniu z innymi autorami patrystycznymi; recepcja homilii w Bizancjum (egzegeza, teologia i duchowość). Językami oficjalnymi konferencji będą: francuski, angielski, włoski, niemiecki i hiszpański. Francuskie tłumaczenie zostanie opublikowane w kolekcji „Sources chrétiennes” jeszcze przed